

אהבת ישראל – "מתלמידיו של אהרן" משיחת כ' מנחם-אב תשמ"א

"שלושת השבועות", בהם מציינים את חורבן בית-המקדש, אנו מתמקדים בדרכים להבאת הגאולה.

בתוך המסגרת הכללית של התורה והמצוות, ישנן מצוות הקשורות עם זמנים מיוחדים. אחד מזמנים מיוחדים אלו הוא "עקבתא דמשיחא", "עקבות המשיח". לפי הסימנים המתוארים בסיום מסכת סוטה, אנו עומדים בימים האחרונים של תקופת "עקבתא דמשיחא".

וכפי שחותני הרבי, נשיא דורנו, הסביר, ואף כתב ופרסם בגלוי, שאלו הם ימיה האחרונים של הגלות. עם זאת, בידינו הדבר לעכב את הגאולה, חס-ושלום, או להפך – לזרז אותה עוד יותר.

הדרך לכך היא על-ידי הוספה בפעולות שהמחסור בהן גרם לגלות: לכל לראש – המחסור בלימוד התורה, בהתאם להסברו של הר"ן, שהמחסור לא היה בכמות הלימוד, אלא "שלא ברכו בתורה תחילה", בלשון הגמרא, כלומר שהלומדים לא ברכו את הברכה "נותן התורה", המדגישה שלימוד התורה אינו בבחינת "כוחי ועוצם ידי", בזכות חכמתו של הלומד.

אומנם ההלכה היא ש"רב שמחל על כבודו אין כבודו מחול", משום שהתורה נקראת "תורתו"; אבל הדבר מושג רק על-ידי התאחדות עם התורה, וקבלת מרותו של נותן התורה כעבד לפני אדונו.

עיקרון זה בא לידי ביטוי בברכת התורה, כפי שמסביר הב"ח בפירושו על הטור, וכפי שהוסבר פעם באריכות.

הסיבה השנייה לגלות היתה המחסור באהבת-ישראל, באחדות ישראל ובקירוב ישראל. זהו אחד התנאים לחברות ב"צבאות השם".

הדבר נכון גם בצבא כפשוטו: מתי מקיים צבא את תפקידו? כשהוא צבא של שלום; ועל-אחת כמה וכמה כשמדובר בצבא הנלחם נגד היצר הרע. מטרתו של היצר הרע היא להפריד, רחמנא ליצלן, בין ישראל לאביהם שבשמים, והוא מחפש דרך קלה יותר להשיג מטרה זו – על-ידי יצירת פירוד, רחמנא ליצלן, בין יהודי אחד לחברו. הוא עושה זאת בערמומיות: הוא משכנע את האדם שעל-פי ההלכה עליו להתרחק מחברו, ושהתרחקות זו אף עשויה להביא תועלת.

למעשה ההפך הוא הנכון: הרמב"ם קובע בפסק הלכה שהתורה ניתנה כדי "לעשות שלום בעולם", ושהדרך להשגת מטרה זו היא כדברי הכתוב "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום".

יצירת פירוד הלבבות והיפוכה של אהבה – אינה מביאה, ואינה יכולה להביא, שלום בין יהודים, ובוודאי שאינה יכולה להביא שלום בין ישראל לאביהם שבשמים! יש ללכת בדרך שסלל אהרן הכהן הגדול: "הוי מתלמידיו של אהרן... אוהב את הבריות". המפרשים מסבירים, שאהבתו של אהרן היתה גם ל"בריות" – אלו שמעלתם היחידה היא העובדה שהם "בריות", שנבראו על-ידי הקב"ה, ובלשון חז"ל – "לך לאומן שעשאני".

במסכת "אבות דרבי נתן" נאמר, שאהרן היה "משנה" מפני השלום. כדי שלא נטעה בהבנת הדברים, מובאת שם דוגמה ל"שינוי" זה: אהרן היה פונה לשני יהודים שלא השתוו ביניהם, והיה אומר לאחד מהם, "שמע נא, יהודי זה שאתה סבור שהוא מסוכסך עמך – לאמיתו של דבר הוא אוהב שלך, ורצונו לקיים עמך יחסים תקינים"; וכך היה אומר גם לחברו, ובכך היה מביא שלום ביניהם.

פרשת דברים

לא היה זה אלא "שינוי" בלבד, שכן הרמב"ם פוסק שעל-פי ההלכה רצונו הטבעי של יהודי הוא לקיים את רצון ה', ו"כלל גדול בתורה" הוא "ואהבת לרעך כמוך".

אין זו "מצוות עשה" סתם, ואף לא "כלל בתורה" סתם, אלא "כלל גדול בתורה"! וכפי שאמר הלל הזקן: זוהי כל התורה כולה, והשאר הוא הפירוש! ואדמו"ר הזקן מסביר זאת בספר התניא, פרק ל"ב.

אם-כן, כשאהרן אמר לאותו יהודי שהיהודי השני הוא אוהבו – הוא גילה, למעשה, את הצפון בנשמתו של אותו יהודי באותו רגע עצמו. אין זה אלא ש"יצרו אנסו", כך שנדמה לו שאינו אוהב את עמיתו; אבל, כפי שהרמב"ם מסביר, אין זה אלא "אונס", רגש חיצוני מאולץ.

לכן אנו אומרים שאהרן "שינה" בלבד: הוא גילה, למעשה, את המצב האמיתי – לא את המצב העתידי, אלא את המצב האמיתי בשעת מעשה!

